СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 8. — Джерзи Сити, Н. Дж., вівторок, 12 січня 1932. — VOL. XL. — No. 8. — Jersey City, N. J., Tuesday, January 12, 1932. — THREE CENTS.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

ВНЕСОК НА ДОПОМОГУ БАНКОВИХ ДЕПОЗИТОРІВ

УРЯД ОРҐАНІЗУЄ 150-МІЛІОНОВУ РАТУНКОВУ КОРПОРАЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Як дальший крок у своїм зилянні для заради теперішній економічній кризі уряд вніс через сенатора Томаса з Айдаго внесок для допомоги депозиторів, покривджених упадком банків.

Уряд збирається зорґанізувати в тій ціли спеціяльну корпорацію з закладовим капіталом 150 міліонів долярів. Вона має помагати депозиторам, що потерпіли через упадок банків від 31 грудня 1930 року.

МАЙОР ВОКЕР АПЕЛЮЄ ДО УРЯДУ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський майор Вокер видав до федерального уряду публичний апель за допомогу для безробітних. Вокер каже, що міста не мають відповідних фондів на ту ціль та, що тепер приходить черга на федеральний уряд.

Міста, каже Вокер, не можуть позичати на ту ціль гроша, бо банки видушують занадто високі проценти.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА ДЕМОКРАТИЧНИЙ ПРОЄКТ ТАРИФИ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила демократичний внесок нового тарифового закона, обмежуючого дотеперішню власть президента в цій справі.

За проєкт голосували 214 послів, проти 182.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИБОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Демократична конвенція постановила відбути слідуючу краєву конвенцію в Шикаґо, починаючи її дня 27 червня. На тій конвенції, як відомо, партія встановить плятформу для виборів та іменує кандидата на уряд президента.

Серед делеґатів, як кажуть, панує сильний настрій за Рузвелта.

СПРАВА ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Демократична конвенція не заявила відповідного становища проти прогибіції, як цього добивалися противники закона Волстеда. Видно, партія числиться з тим, що заняття такого становища може пошкодити партії.

Минулого року було в нюйорськім стейті два рази стільки арештовань за переступлення прогибіційного закона, як у році попереднім. Мимо цього, як признають прогибіційні урядники, стейт не належить до сухих.

Перед сенатський комітет для фабрикатів виступило богато свідків з заявами за заведення легкого пива. Свідки говорили, що це помогло би фармерам і безробітним.

АМЕРИКАНСЬКИЙ САМОСУД У ГОНОЛЮЛЮ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Широким відгомоном по Америці відбивається вбивство 20-літнього Гавайця Джозефа Кагагавая. Тіло його, прошите кількома револьверовими кулями, знайшов в авті полісмен Джордж Гарботел, котрий, глядаючи за втікачем з тюрми та побачивши підозрілий автомобіль, який їхав з незвичайною скорістю вулицями міста, пустився за ним у погоню та задержав його кількома вистрілами з револьвера. В авті, яким везено тіло, сиділи: пані Ґренвил Фортескю, визначна Нюйорчанка; її зять, поручник американської фльоти Мейсі, та рекрут фльоти Лорд. Їх усіх арештовано як підозрілих за вбийство молодця, котрого тіло вони везли.

Це підозріння впало на три особи тому, що убитий був одним з пятьох Гавайців, які недавно ставали на суді за напад на паню Мейсі. Розправа скінчилася була розбитим голосуванням присяжних, через що суд визначив другу розправу; обжалованих випущено на волю, але з тим, що вони мають мельдуватися до суду кождого дня. Поліція догадується, що коли Кагагавай вийшов у пятницю по мельдунку з судового будинку, його заманено до автомобіля, що стояв під судовим будинком, завезено до дому Мейсі і там його вбито. Вбийники опісля завинули покровавлене тіло в простирало та пустилися скорою їздою за місто, щоби викинути тіло в море. Та по дорозі їх спіймав полісмен.

Муж пані Мейсі займає високе становище при Рузвелті, говернорі Порто Ріка.

Убивство викликало велике враження серед тубильців. Уряд приготовив сейчас велику масу війська. По вулицях міста патролюють ґрупи поліцаїв, узброєних у слізні бомби. Команда фльоти заборонила военним кораблям заїжджати в цей порт підчас маневрів на Тихому океані.

БРІЯН ЗРЕЗИҐНУЄ.

Бріян, котрий на протязі шістьох років провадить дуже активну европейську й світову міжнародню політику, скоро подасться до димісії. Формально він ще не зголосив своєї димісії, але вже заявив премієрови Лявалеви, що стан його здоровля такий, що він буде змушений відійти зовсім від французьких політичних справ. Лявaль просить Бріяна затриматися з резиґнацією, щоб у теперішний тяжкий час не викликати кризи уряду Франції.

У ВАРШАВІ АРЕШТУВАЛИ МОСКОВСЬКОГО ДЕЛЕҐАТА.

Маріян Зельоний від довшого часу тратив у варшавських дансинґах великі суми долярів. Це було для поліції підозріле. Вкінці поліція переконалася, що Зельоний це делеґат комінтерну, й арештувала його. Тепер м. ін. Зельоний виявив польській поліції таємний клич партії для делеґата III. інтернаціоналу в Москві, який на днях мав приїхати до Польщі. Той делеґат мав стрінутися з невідомим йому особисто комуністичним діячем на пл. Люблинської Унії. Згідно з умовленим знаком мав держати польський часопис із титулом, відверненим угору. На основі тих вказівок вибрався на те місце тайний аґент і дійсно стрінувся тут із мущиною, який держав ґазету з відверненим титулом. Оба розговорилися на політичні теми, потім пішли до цукорні, опісля їх на вулиці арештували. Виявилося, що арештований мав пашпорт, виставлений холмським старостою на назвище Ол. Добжелевського. В дійсности він зоветься Павло Сіньцов і є делеґатом III. інтернаціоналу з Москви. При ньому знайшли 1,100 долярів, 370 фунтів стерлінґів, 1,000 данціґських ґульденів і 800 польських золотих.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ШПИГУНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ ПІД ВІДНЕМ.

В справі тайної большевицької радіостації в Бадені веде віденська поліція дальше слідство. До Риги вислано телеграфічний запит щодо лотиських пашпортів, якими леґітимуються оба арештовані, Мікельзон і Афельде. Відповідь досі не надійшла. Звязок арештованих з центральною большевицькою владою стверджено понад усякий сумнів. При арештованих знайдено 900 долярів і кілька тисяч шілінґів, а також іскровий апарат найновішої конструкції.

СМЕРТЬ ВИНАХІДНИКА ЗВУКОВОЇ ФІЛЬМИ.

У 53-му році життя помер у Парижі М. Джонсон, винахідник фільмової плівки — чутливої на голос.

СЕРЦЕ НУРМІЯ.

Відомий рентґенольоґ, професор Готтгейнер в Берліні, записав на рентґенівській плівці працю серця славного світового біґуна Нурмія. Серце його виявило свою велику силу й точність; працює як годинник.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

У вівторок, дня 12-го с. м., в годині 8.15 вечером відбудеться українська програма на радіо зі стації WNYC, 570 kc.

Програма буде виконана стaранням і під проводом Михайла Вдовяка.

ОСТРОВ ІЗ СКАРБАМИ ПІРАТІВ.

У січні 1932 р. виїдуть американські й англійські спортовці на Кокосові острови. Прогулькою кермує відомий з рекордової їзди автом М. Кемпбел. Спортовці хочуть віднайти на Кокосових островах скарби, заховані перед століттям піратом Педром Бенітом. 1822. року, Педро вирішив спинити свою діяльність, привіз усю свою добичу на один з Кокосових островів, закопав її та повбивав усіх моряків, що знали цю його тайну. До смерти перебував він опісля в англійській военній фльоті та не зрадив своєї тайни нікому; тайну пірата хочуть прослідити американські й англійські спортовці. Прогулька перебуватиме на Кокосових островах кілька місяців.

КРІВАВЕ ВІЧЕ.

Як повідомляють з Інсбруку, в Куфштайні скликали соціял-демократи віче, щоби запротестувати проти націонал-соціялістичної аґітації. На віче прийшло багато націоналістів, між ними навіть з Баварії. Зараз після відкриття прийшло до великої бучі, в часі якої націонал-соціялісти кинулися на своїх противників з ґумовими палками, биківцями, палицями та сталевими прутами, наслідком чого багато осіб потерпіло рани. Бійка перенеслася на вулицю, аж поліція розділила ворожі сторони.

З ЦІЛОЇ ПОЛЬЩІ.

У Ґраневичах на Виленщині напали бандити на жінку Карчевського, пострілили її та забрали 20,000 зол. Карчевська померла. — У виленській катедрі відкрили гробницю епископа В. Протасевича, який помер 1580 р. — 8-літній Борух і 7-літній Лейба Рончки (Варшава, вул. Сінна 88) знасилували 8-літню Біну та 3-літню Руклю Ґершкопф. — Поліція арештувала у Вильні 16-літнього ґімназійного ученика Ц. Каплана, який намагався вимусити від місцевого каменичника окуп при допомозі анонімного листа. — Під закидом обману відповідає перед окружним судом у Варшаві бувший посол Тадей Димовський. — Самосуд парубків у Ґрабицях убив молодого Різґу, що переходив селом.

НОВИЙ „ОПИР".

Поліція міста Ахен займається дальше пошуканками за вбитими на сексуальному тлі. Біля кордонного ліса знайшли ще два трупи 16-літніх хлопців. Здогадуються, що „опир" з Ахену вбив більше як 20 людей у прикордонній смузі. Арештований здогадний вбивник, надлісничий Ван дер Ельзен, відмовляється зізнавати.

КАНАДА ПЕРЕБРАЛА МОНЕТАРНЮ В ОТТАВІ.

З днем 1. грудня Канада перебрала офіціяльно під свою контролю монетарню в Оттаві. Монетарня в Оттаві була досі власністю Великої Британії, як філія королівської монетарні в Лондоні. Відтепер виріб канадійських монет буде цілком канадійською справою.

В 20-ЛІТТЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ „ПРОСВІТИ".

Наша одинока Торговельна Школа Т-ва „Просвіти" у Львові святкувала 8. грудня тихо в крузі своїх учителів і учнів двацять-літній ювилей заснування.

Свято почалося богослуженням в Успенській церкві на інтенцію школи і панахидою за її померших учителів та учнів. Правив о. крил. Дамян Лопатинський, який також перед 20 роками відправляв інавґураційну Службу Божу школи.

Дальша часть свята відбулася в школі, де до молоді промовив проф. д-р Витанович Ілля. Він дав незвичайно цікавий і повний нових, оригінальних думок виклад історика-економіста на тему: „Прояви економічного відродження галицьких Українців на межі двох століть". Після того дир. Денис Коренець дав огляд історії школи, подав пляни її дальшої розбудови в кооперативному напрямі і закінчив зазивом до молоді, щоб і вона причинилася до праці над придбанням необхідного для дальшого розвитку школи власного шкільного будинку. На закінчення сеніор учительського збору, п. Амброз Березовський, кинув гарну думку заснування товариства абсольвентів школи для взаїмної допомоги та помочі школі, якій не один абсольвент завдячує гарне становище. Многоліттєм для Управи, учителів і молоді школи закінчилося це скромне свято.

Побажаймо, щоби 25-літній ювилей святкувала школа вже у своїй власній хаті!

ЩЕ ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ РЕДАКТОР ЗАСУДЖЕНИЙ.

В дні 23. листопада відбулась у Варшаві в Апеляційному Суді розправа проти відповідального редактора „Ґазети Варшавскої", Вацлава Дроздовського, за клевету на о. ігумена Стефана Решетила, бувшого пароха греко-кат. церкви у Варшаві при вул. Медовій. А саме в „Ґазеті Варш." заатаковано брутально о. С. Решетила, як пароха церкви і дому при вул. Медовій, і закинено йому, що „його поведінка викликує загальне згіршення серед мешканців дому". Як на першій розправі, так і на розправі перед Апеляційним Судом не міг обвинувачений навести ні одного доказу на правдивість своїх закидів, тому Апеляційний Суд затвердив у цілости присуд I. інстанції, засуджуючи обвинуваченого Вацлава Дроздовського на 1 місяць арешту без заміни на гривну і, розуміється, на заплату всіх судових коштів.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ ЩЕ ОДНОГО ВІДОМОГО ГАЛИЦЬКОГО ДІЯЧА

ВІДОМОСТИ ПРО РОЗСТРІЛИ БОЛЬШЕВИКИ СТАРАННО ЗАКРИВАЮТЬ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Місцеві краєві ґазети подають, що большевицька чека розстріляла 8 грудня відомого галицького діяча, д-ра Ілька Цьокана, але це большевики старанно ховають від загалу. Д-р Цьокан належав до провідників українського визвольного руху й збройної боротьби проти Польщі в 1918 році. Після програної тимчасово боротьби в Галичині проти польської навали д-р І. Цьокан переїхав на Закарпаття, де брав активну участь у місцевому національно-українському життю та був професором торговельної школи в Ужгороді. Там він написав великий підручник для торговельних шкіл, який визначається своєю солідністю й науковістю.

Та не міг д-р І. Цьокан залишитися довго серед свого народу на Закарпаттю, бо чеська влада, на доноси ріжних провокаторів та москвофілів і мадяронів, видалила його за межі Закарпаття. Тоді д-р І. Цьокан виїхав на радянську Україну, де він сподівався працювати серед свого народу з користю по своему фаху, особливо в добу „українізації". Він на Україні взявся до праці зі звиклою для нього енерґією й посвятою. Та прийшла зміна курсу большевицької „українізації", їй стали непотрібні дійсно свідомі національно-українські елементи й чека почала їх переслідувати. Багато свідомих Українців, котрі щиро працювали над культурним та економічним і національним піднесенням свого народу в межах і рамках, дозволених комуністично-московською диктатурою на Україні, вже впали жертвою „націоналістичних ухилів".

Дійшла черга і до д-ра І. Цьокана, якого чека розстріляла теж „за націоналістичний ухил". Отак офіційно кажуть большевики, а поправді його позбавили життя за те, що він був чесним і свідомим Українцем та визначним українським діячем.

В АНҐЛІЇ СТРІНУЛИ ЗАЯВУ БРІНІНҐА СПОКІЙНО.

ЛОНДОН (Анґлія). — Хоч преса й офіційні кола вважають заяву Брінінґа, що Німеччина не може платити репарацій, сензацією великої ваги, всеж до неї поставилися всі кола спокійно, бо властиво вже з рапорту фінансових експертів у Базелі стало ясно, що Німеччина не може платити репарацій. Премієр-міністер Мек Донелд уважає, що тепер більше ніж колинебудь потрібне скликання міжнародньої конференції в справі репарацій і міжнародніх боргів. На його думку тепер ця справа стоїть так, що годі лишити її далі нерозвязаною, бо інакше і ввесь світ дійде до повної фінансово-економічної руїни. Отож Анґлія буде домагатися скликання міжнародньої конференції обовязково, не зважаючи на те, що у Франції все більше чути голоси про те, що тепер такої конференції не треба, а треба вживати примусових заходів, щоб Німеччина платила репарації.

ХОЧУТЬ ОКУПУВАТИ РАЙНСЬКУ ОБЛАСТЬ.

ПАРИЖ (Франція). — Французька націоналістична преса різко нападає на Брінінґа за його заяву в справі репарацій. Ці ґазети домагаються від уряду негайної окупації райнської области, звільненої недавно від французької окупації міністром Бріяном, який провадить пацифістичну політику.

Становище уряду Ляваля тепер дуже складне не лише через загальні політичні та економічні комплікації, але ще й тому, що ось тепер несподівано вмер міністер війни Мажіно, а Бріян зприводу поганого здоровля має податися до димісії. Отже уряд тратить двох найважніших міністрів.

Треба сподіватися, що поки Ляваль не зреорґанізує свого уряду, Франція не буде активно виступати в справі відмови Німеччини плачення репарацій.

АКТИВНІСТЬ МАНДЖУРСЬКИХ БАНДИТІВ.

ТОКІО (Японія). — Японська армія в Манджурії має тепер тяжке завдання боротися з бандитами, що у великому числі, часто значними военними відділами, оперують у запіллю японської окупації. Останніми днями бандити в числі 5,000 осіб оточили частину японського полку біля міста Чінші. В бою з ними загинув командант полку, три офіцири й 15 жовнірів. Багато є поранених.

Лише літаки вратували від остаточної загибелі цілий японський відділ. Тепер найбільшу активність бандити виявляють у районі залізниці Мукден-Пекінґ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩАСЛИВА ФІНЛЯНДІЯ

У Фінляндії (невеликій повоєнній републиці), відбулося недавно всенароднє голосування, яке відбилося широким відгомоном у великій Америці. Відгомін пішов з того, що Фінляндія голосувала над тим, чи задержати прогибіцію.

Фінляндія саме була до цього голосування одиноким попри Америку немагомеданським краєм, що признає прогибіцію, себто заставляє законно людей здержуватися від алькогольних трунків.

Як в Америці так і в Фінляндії прогибіція не сповнила сподівань, які на неї покладали прихильники тверезости. Вона не тільки що не відучила людей від алькоголю, але навчила пити навіть тих, які передтим не пили. Кромі цього навчила людей інших злих річей, як погорди до закона, хабарництва, корупції. Проти цих суспільних лих повстало сильне обурення, яке остаточно виразилося доманганням, вирішити справу народнім голосуванням.

Вислід голосування власне щойно обчислено. Показується, що в ньому віддано 774,000 голосів. З того числа голосуючих 217,000 або 28%, заявилися за задержання прогибіції. За зміну закона так, щоби на будуче вільно було пити легке вино й пиво, заявилися 11,000 голосів, або майже півтора проценту голосуючих. За повне відкликання закона голосували 546,000 осіб, або понад 70½% голосуючих. Значить, голосування було подавляючою побідою для противників прогибіції.

Замітне при тому, що між голосуючими було 337,000 жінок, або коло половини голосуючих. З тих 67 процентів голосували за знесення прогибіції. Значить, навіть жіноцтво, котре звичайно так застрашене пиятикою мущин по коршмах, що стоїть за примусову тверезість, навчилося з досвіду, що є річи ще гірші від пиття в коршмі.

Прогибіційне референдум у Фінляндії природно піддержує антипрогибіційний рух в Америці. Досвід Фінляндії скріпив цей рух дуже сильним аргументом. Видно це хочби з крутарств, якими прихильники прогибіції стараються пояснити референдум. Ці крутарства такі слабі, що вони вже нікого не всилі здурити.

Одначе до повалення цього суспільного нещастя ще далеко. Те, що Фінляндія зробила простим голосуванням в один день, Америка не може зробити, бо американська конституція старається задержати старі конституційні закони. Америці далеко лекше завести якусь такого роду машкару, як прогибіція, ніж її опісля повалити.

Н. С.

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ ПАМЯТИ В. ЛИПИНСЬКОГО

Українське історично-фільольоґічне товариство в Празі (Чехословаччина), що складається з професорів українських високих шкіл у Празі та в Подєбрадах, улаштувало 1. грудня 1931 засідання памяти В. Липинського, як діяча української науки.

Відкриваючи засідання, голова товариства, проф. Д. Антонович, зазначив у вступній промові, що нікого мабуть не переслідувала лукава доля такими невдачами в життю, як Липинського. Зруйноване здоровля не дало йому зробити стільки, скільки міг би при інших обставинах він зробити для української науки. І не тільки на науковім полі, але й у політиці пляни небіжчика були перекреслені нещасливим для нього збігом обставин. Д. Антонович вказав на траґедію, яку покійний переживав в останні місяці свого життя, коли мусів власноручно палити те, перед чим раніше кланявся, бо побачив, що його ідеальні наміри дехто з його бувших однодумців використовує на такі цілі, які були Липинському, людині чистій і чесній, глибоко противні й ворожі.

Далі промовець зазначив, що Липинський мав приятелів і поміж своїми політичними противниками. Це вказує на високі якости його вдачі, як людини, що вміла відокремлювати особисте від політичного.

Українська наука потерпіла в особі Липинського болючу втрату; приятелі покійного, що його знали протягом останніх трьох десятків літ (до них належить і проф. Антонович), тимбільше відчувають цей удар.

Після своєї промови голова дав слово доцентові д-рові **П. Феденкові**, який у своєму рефераті подав оцінку діяльности Липинського в українській історичній науці.

Д-р П. Феденко насамперед зазначив, що Липинський належить до тих українських істориків, які внесли свої, оригінальні погляди в науку історії. Українські історики 18. століття та початку 19-го віку були часто самостійники, патріоти свого козацько-шляхецького стану. Але українська шляхта протягом 19-го віку майже до решти покинула свій нарід. Наслідком того в істориків другої половини 19-го століття склався погляд на минуле України як на історію селянства, що бореться за свої права з шляхтою чужою й своєю. У цих істориків (Костомарів, Володимир Антонович, почасти Грушевський і ін.) була ніби мода оцінювати події й погляди людей 17—18 століття моральною й політичною міркою сучасности.

Бачивши руїну плянів козацької старшини оборонити незалежність української козацької держави в 17—18 століттях, деякі українські історики дійшли до переконання, нібито українська нація взагалі нездібна до творення своєї держави.

Липинський своїми історичними студіями доказує, що помосковлена й спольщена шляхта на Україні не чужа українському народові, й що тільки історична недоля — руїна держави Богдана Хмельницького — привела ту шляхту до подвійної денаціоналізації. Липинський доказує, що історія української держави 17—18 віку була історією козацько - шляхецького стану. Козацтво й близька до нього верства української дрібної шляхти, до котрої належав і Хмельницький, були в той час єдиним на Україні станом, що міг орґанізувати державну владу на Україні після повалення польського панування.

Тим то Липинський присвятив стільки праці для висвітлення участи української шляхти православної й католицької в боротьбі з Польщею та Московщиною. Без цих його студій не може обійтися ніодин дослідувач української минувшини.

Референт зазначив при кінці, що він вважає за недопустиме, коли деякі історики роблять оцінку минувшини з погляду ідей і поглядів сучасности. Але рівнож не можна ідей нашого минулого переносити в теперішність. Можна погодитися з Липинським, що абсолютна монархія в 17. столітті булаб для України ліпша, ніж шляхецько-магнатська самоволя. Але це не значить, що монархія булаб корисна нашому народові тепер, у віці пари й електрики.

Третій з черги промовець, професор **Д. Чижевський**, говорив про фільософію історії Липинського.

Фільософія історії — це наука про загальні шляхи розвитку людського суспільства, наука про основи історичного розвою людства й поодиноких народів на землі.

Проф. Чижевський вказує на ті противенства, що їх вважає Липинський за двигунів історичного розвою.

Аристократія—охльократія, хліборобство, фінансовий капітал, продуценти — непродуценти, осілі хлібороби номади — степовики.

Референт зазначує, що погляд Липинського на аристократію зовсім відмінний від загально поширених поглядів. Загально вважають, що аристократія спирається на традиції. Липинський розуміє аристократію в точному значінні грецького слова **панування найліпших**, або коли говориться про суспільну верству, то називає аристократією не тільки родову шляхту, що керувала колись у Франції, але й маршалів Наполеона, між якими було чимало людей, що висунулися своїми заслугами в часі французької революції. Аристократією вважає Липинський не тільки німецьку шляхту, що обєднала в 19. столітті Німеччину, але й **робітничу аристократію** британської Лейбор Парті. Тим то Липинський часто вживає замісць многозначного слова „аристократія" інше слово — „еліта" (довірні люди).

Проф. Чижевський в свойому рефераті вказав також на ту ролю, яку грає в історично-фільософічних поглядах Липинського територія, або, як часто пише він, **земля**. В основу любови до своєї країни кладе Липинський не спорідненість крови й не одинаковість мови або віри, а **землю**, як обєкт не тільки пасивний, але й **активний**: бож земля, на думку Липинського, сприяє утворенню спільних переживань і почувань, емоцій у її мешканців, отже витворює в них **патріотизм**. Д. Чижевський зазначує, що ця ідея патріотизму наскрізь середньовічна. В нашій добі місце патріотизму заступає національна ідея, спорідненість мови й культури.

Як глибоко відданий був В. Липинський ідеї патріотизму, можна бачити з його вирішення до справ релігійних. Бувши сам віруючим католиком, він понад ріжниці в вірі мешканців України ставив любов до своєї батьківщини й кликав до патріотизму всіх, хто народився й живе на українській землі.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа", в старому краю! Памятаймо на це!

—o—

Гріш, що даш на рідні школи,
Не пропащий гріш ніколи.
Вернеться, зросте він згодом
В міліони між народом.

А віддасть його Вкраїні
Молоде те покоління,
Що у рідній вчилось школі
Добувати долі-волі.

—o—

Національним ідеалом українського народу перейметься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-столітті!

ЯПОНСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Душею саморая (войовника) є меч. Душею жінки — зеркало.

День, у якім задумуємо якусь роботу, є найвідповідніший для виконання тої роботи.

Мисливець на ловах не бачить ні гори, ні долини.

Від часів богів дві річи ще ніколи не змінилися: напрям рік і любов.

Цвітка є найкраща, коли вона до половини розхилена; вино є найліпше, як ми трохи зарумянимося, коли пємо його.

Хто жие для грошей, бачить усе в жовтій красці.

Після побіди запни шолом кріпкіше.

Хто не поправляє помилки, робить нову помилку.

Стіна має вуха, а клаптик паперу має очі.

Мудрець ненавидить гріх, а не людей.

Курява не шкодить океанови.

З першою склянкою пє чоловік вино, з другою склянкою вино пє вино, а з третьою склянкою вино пє чоловіка.

Хлопець, який живе коло самої святині, читає мудрі притчі, та не вчиться їх.

Йосиф Томас.

У ДЖЕРЕЛА ЯПОНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ

Зі стації Офуни недалеко Йокогами було з поїзду видно Фуджіяму (Фуджіяма (Фузі-но-яма) вулькан на острові Гондо, 3,778 м. високий. Національна святість. Фуджі, по японськи гора). За пасмом зелених горбів, що знімаються здовж шляху, зявився її стрімкий, зовсім правильний стіжок, з голими, порозриваними боками. На вершку, трохи сплющенім, лежав сніг, що вилискувався в сяйві травневого сонця. Всі в поїзді йшли до вікон і дивилися на святу гору, яку бачили вже певно з тисячу разів. Найбільше тим краєвидом одушевлялися подорожні, які їхали відкілясь із далеких сіл, як було видно по їх білих плащах, пописаних молитвами, по ширококрисих капелюхах і довгих палицях.

Фуджі не довго було видно. Поїзд зупинився в Камакурі, де подорожні висіли. Я також пішов тамтуди, а хоч я не знав, куди дістатися від стації до славної статуї Будди, то я йшов за подорожними, бо здогадувався, що кожен іде до Камакури лише тому, щоби побачити Будду. Одначе я помилився. Коли ми алеєю піній дісталися до першої торії або воріт, які означують шінтоїстичні святині, я пізнав, що ті паломники є шінтоїстичного віросповідання та що їм на Будді не залежить.

Всеж я ішов разом з ними. За ворітьми простягалося подвіря з алеєю сакур (вишень), що тоді вже були відцвили, та вхід на високі сходи, що вели до святині. Була то славна святиня, яку з кінцем XI. століття побудував шуґун або намісник Йорімото та присвятив її богові війни Гачіманові з вдячности, що воєнними виправами дійшов до могутности.

В колюмнаді є малий музей, а в нім збірка старої зброї, луки, стріли, мечі та рушниці аж три метри довгі. Ця зброя походить з XII. і XIII. століття. Було цікаво слідкувати, з якою набожністю паломники оглядали памяткові предмети та слухали пояснень. Потім підходили до престола святині: кланялися низько, вкидали гріш або пригорщу рижу до великої деревляної посудини та сплескували руками, щоби прикликати бога Гачімана й потім молилися. При відході знову низько кланялися.

Було тут також кілька прогульок шкільної молоді й учителів, яких стрінете в Японії на кождім памятковім місці, щоби діти вчилися думати патріотично. Зібралися перед святинею та на приказ учителів поклонилися разом.

З кінцем минулого століття при національнім відродженні шінтоїстична релігія стала державною. Шінтоїзм учить любити рідну країну та Мікада, а коли треба, віддати за них життя. Тому то в святинях того віроісповідання є звичайно старі гармати, які японська армія забрала в останніх війнах, щоби старші люди та шкільні діти вчилися цінити військову організацію, яка Японії дала світову силу. У Гачімановій святині є також гармата, відібрана Москалям.

Давно пропала слава колишнього осідку перших шоґунів; розбурхане море кілька разів залило Камакуру та знищило людські оселі. З колишнього міліонового міста лишилося нинї невеличке село. Мало хто знав би про нього, колиб у ньому не було одної з найгірших статуй у світі. Даібуцу або статуя Великого Будди придбала Камакурі світову славу.

Статуя стоїть недалеко Гачімanової святині в малім, трохи підвищенім саді, якого дерева довго закривають її прихожому. Треба перейти невеличкими ворітьми та подвірям і нараз зблизька покажеться статуя сидячого Будди. Зараховують її до найгарніших творів прикладного мистецтва. Око глядача спинюється лише на статуї, бо довкола нема нічогісінько, лише дерева.

Будда сидить, підобгавши під себе ноги, а голову з прижмуреними очима трохи нахилив і задумався. Руки зложив, а пальці рук доторкаються. З того укладу рук можна пізнати, що це саме Аміда, втілення безконечної мудрости. Одначе загально називають його Буддою.

Ціла статуя з бронзу, очі з золота, а голова вкрита 800 срібними звоями волосся. Справедливо називається: Великий Будда, хоч би мати на думці її мистецьке виконання чи її величину, бо вона 15 метрів висока, голова має майже три метри, кожне око та уста по метрові.

Даібуцу в Камакурі є образом душі сходу. Греки та Римляни своїми статуями висловлювали ідеал фізичної краси, до чого вело їх замилування до атлетичних змагань. Мистецтво східних народів старається зобразити душу.

Із статуї Будди в Камакурі пробивається спокій, який є основою науки того релігійного реформатора. Його лице не висловлює напруження, на тілі не зображений навіть найменший рух. Лише тихе, вічне роздумування, яке заволоділо над усіми іншими думками, зломило пристрасти й осягло повний спокій. В цьому лиці відзеркалюється побіда духа над матерією, перевага вічности над проминаючими земськими річами та щастя Нірвани (суєти).

Даібуцу в Камакурі є образом душі; за той час кілька повіней розбурхливого моря засягло місто, одначе все вони зупинилися у стіп статуї Будди. Навіть великий землетрус у 1923 році не ушкодив статуї. Це, що статуя не дається силам природи, збільшує пошану японського народу для памятника.

Статую Великого Будди казав поставити з початком XIII. століття перший шоґун Йорімото. За того шоґуна ця частина країни переживала свій золотий вік щодо політичної могутности та розвитку мистецтв. Про високий розвиток мистецтва свідчить саме Даібуцу.

Це мистецтво прийшло сюди перед кількома століттями з Китаю з будизмом і його вплив видно в культурному житті Японців аж до наших часів.

Біля тієї статуї Будди все кипить життя. Приходять сюди паломники з далеких країв, люди з близьких сіл, з Йокогами та з Токія. Між ними бувають гарні молоді Японки в барвистих кімонах і поясах „обі", яких великі вузли ззаду при ході ворушаться наче пестрі мотилі.

Цікаве, що молоді люди вже в більшости зодягнені по „американськи". Японія в неодному наслідує більше Америку ніж Европу. Японці не звертають уваги на гарні дівчата і з правила ходять самі. В Японії не бачите, щоби двоє молодих людей, дівчина та юнак, ішли разом під руку або похилені одно до одного розмовляли довірочно. Про цілунки на публичних місцях нема й мови, а вдома, кажуть, лише дуже рідко. Японці вміють заволодіти над почуваннями та пристрастями, а крім того не хочуть заходити собі на вулиці, бо жінка має в Японії дуже мале суспільне значіння. Подружжа полагоджують батьки, а дітям не лишається нічого, лише взяти собі того, кого вони призначили.

Були тут крамнички з ласощами й інші, де продавали видівки (почтові картки з краєвидами) і малі, вірно виконані статуйки Будди. Всюди було повно людей, розмов. **Щодня приходять сюди прогульки шкільних дітей, бо тут поглядово вчаться політичної та культурної історії рідної країни. Так виростає нова японська молодь і дозріває на мущин, які будуть рішені колинебудь жертвувати власне життя за мікада (цісаря) та рідну країну.** Японська приповідка каже: **„Перший між цвітами є вишневий цвіт; перший між мущинами є вояк".**

У саді є теж невеличка, скромна гостинниця з деревляними лавками. Я тут обідав. Не було мясних страв, бо будизм їх прокляв. Мабуть ця обставина завинила, що Японці фізично зовсім слабі, якісь недоживлені. Крім рижу, зеленини та яєць дозволено їсти лише риби. З тих продуктів уміють Японці приладити багато ріжних страв. Відгадати, що це за страви, чужинцеві далеко тяжче ніж найбільш замотаний ребус.

Одначе часом уміють собі помогти й на гостинницях вивішують написи, що на обід дають „кита з гір". Під тією назвою скривається вівця. Доходять до тієї сполуки таким способом думання: кит є риба, бо живе в морі, і його вільно їсти; отже коли назвемо вівцю „китом з гір", то її вільно також їсти.

В тій малій гостинниці не мали нічого такого. Яко чужинцеві дали мені те, що вважали найліпшим, отже „шіру" або зупу з їдомої водної трави, камабоко, кусочки риби, звинені в кульочшуші, якісь хлібонятка з білої муки, по-

[Г]ОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„АМЕРИКА" ДАЛІ ЦЕНЗУРУЄ.

Я читаю ріжні українські часописи, бо рад би слідити за кождим українським рухом і рад би довідатися про ріжні гадки у ріжних наших національних справах. Ось тому читаю також і „Америку", орган „Провидіня".

Якось то вечером беру в руки „Америку" з 31 грудня 1931 р. і читаю там про ювилейне свято Рідної Школи в Ню Йорку і про ювилей о. Сполітакевича в Йонкерс. Читаю звідомлення про концерт Рідної Школи і дивно мені, чому це пропущено в тім звідомленню згадку про промову д-ра Мишуги, яка піднесла думки, взяті з серця американських Українців, а які могли не подобатися хіба тільки нашим ворогам. Ляхи то певно були би сцензурували ту промову і вичеркнули би бесідника й піднесені ним думки. Але це вичеркнула „Америка", яка вважає себе українським і католицьким часописом. Отсе вона не передає справедливо навіть програми ювилейного свята Рідної Школи, себто такого свята, на якім виступали діти з католицької церкви, яке поперла нюйорська католицька церква своїми жертвами і присутністю своїх представників, і на якім кождий переконався наглядно, як щиро віднісся загал до важних думок у справі реформи Рідної Школи, які підніс д-р Мишуга у своїй промові.

А тепер погляньмо на другий допис, в якім описується ювилей о. Сполітакевича. Там також говорив д-р Мишуга про те, що може зробити добрий священик для народу і церкви. І про те також нема згадки в „Америці". Але що більше! Не згадали там навіть про молодого, тут родженого, адвоката М. Пізнака, котрий був тостместром і котрий так дуже причинився до піднесення свята, бо зацікавив своїми промовами тут роджену нашу молодь і Американців. Анґлійські ґазети згадали про д-ра Мишугу і про п. Пізнака, але „Америка" не перепустила їх через свою цензуру, в подібний спосіб, як сцензурувала не так дуже давно імя литовського громадянина Відікавсказа, відомого симпатика Українців, котрий також щось не підійшов „Америці" під руку, хоч є щирим католиком і великим ворогом Ляхів.

Коли Ляхи чи Москалі „цензурують" чи „виклинають" і подають неправдиві звідомлення про наше життя; коли перекручують факти і оклеветчують заслужених наших людей, то це зрозуміло; але яку ціль має в тім „Америка"? Адже в Йонкерс був на вечері й наш парох, о. сов. А. Лотович, предсідатель „Провидіння", і йому самому хіба неприємно читати, що поминено в орґані його орґанізації от хочби молодого, тут родженого адвоката, котрий так щиро береться до участи в нашім українськім життю. А таке поведення не є ніякою заохотою для американсько-української молоді. В американських ґазетах нема такої цензури. Там партії між собою ворогують, а ґазети конкурують, але фактів не закривають і коли хто десь виступав публично, згадують за те, хочби та особа була їх найбільшим політичним чи яким іншим ворогом. Адже нарід хоче знати, що й хто робить і що говорить, себто хоче знати чисту правду, а вже осуд люди собі вироблять самі. Я не маю нічого проти того, щоби бесідника скритикувати чи напятнувати його діяльність, але згадати про нього треба, коли вичисляється інші особи.

Я підношу це ще й тому, що краєві ґазети, коли взагалі що подають про наше життя в Америці, передруковують новинки з „Америки", а тимсамим невірно передають відомости про те, що тут дійсно діється. Хот читає старокраєве „Діло", цей наглядно переконається про це. Проти такого способу інформовання краю і проти таких передруків „Діла" з „Америки" мусить кождий Українець в Америці запротестувати в імя правди і справедливости. Такого не повинно бути більше між нами. Залишім це ради загального добра.

Григорій Бардак,
Бруклин, Н. Й.

—o—

ЗА РАТУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ.

Український університет в Празі у великій біді. Від 1. І. дістають професори 600 корон чеських (несповна 20 долярів), а доценти й лектори по 200 кор. (нема навіть по 10 долярів). Коли можливо їм помогти — поможіть їм ласкаво. Шкода, щоби розлетівся наш університет. Можна про деяких з наших професорів всіляко балакати, але це наш одинокий університет поза червоним кордоном. Треба його ратувати.

В. О.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖОНСТОН, ПА.

Листопадове Свято.

Українська парохія при церкві св. Арх. Михаїла влаштувала Листопадове Свято дня 22. листопада м. р. Порядок свята був такий: Рано, в 10-тій годині, відбулося богослужения в память поляглих ґероїв. Серед церкви була зроблена стрілецька могила, прибрана цвітами й українськими прапорами. На могилі лежала стрілецька зброя: шаблі й кріси, полева фляшка і т. ін.

По Службі Божій відправив о. Микола Волощук панахиду над стрілецькою могилою. По панахиді о. М. Волощук виголосив гарну проповідь, котра зворушила всіх.

Вечером запрошено гостей місцевих і позамісцевих, а також Американців, на святочний концерт.

На сцені був зроблений гріб, прикрашений таксамо, як у церкві. Зпочатку на сцені зявились американські гості з о. М. Волощуком на чолі. Місцевий хор „Боян" відспівав американський гимн. По гимні забрав перше слово о. М. Волощук, представляючи американських гостей, котрі знаходились на сцені. Були це офіцири зі світової війни, котрі тепер належать до леґіону, а між ними старий, заслужений з богатьох воєн, капітан Mr. English. Був тут також новообраний судця до повітового суду в Cambria County, Mr. Greer, котрий виголосив гарну промову й заохочував людей до дальшої праці й любови свого українського та пошанування американських законів і права. Він заохочував Українців приступати до американського горожанства.

О. М. Волощук виголосив горячу промову і представив добре людям, що означає таке свято й яку ціль воно має.

Потім з стрілецької могили встав український герой і також сказав кілька зворушаючих слів.

Аматорський гурток відіграв представлення в одній дії „Іцко Сват", котре трохи розвеселило публику. На запрошення о. М. Волощука зібрано на салі для інвалідів $15.75, котрі вислано через Обеднання до Рідного Краю. На закінчення хор відспівав кілька українських народних і стрілецьких пісень. По відспіванню українського гимну гості розійшлися до своїх домів, задоволені зі свята.

Присутний.

Кождий сотик, кождий датої
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

—o—

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розідять кордони.
Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

П. Іван Рудий, член Тов. Дністер, від. 361 У. Н. С., помер по 3-річній недузі в Сівю Гох Шпиталю в неділю, 10. січня 1932 р., в годині 5-тій в вечер. Покійний походив з села Кийків — (Струтин), пов. Золочів. Полишив жінку Анастасію, дочку Марію і сина Василя. Покійний приїхав до Злучених Держав 1907 року, цілий час був членом У. Н. Союза, а до Тов. „Дністер" вступив при його злуці з відділом. Покійний був взірцевим членом і загалі був щирим Українцем і добрим громадянином. Спи, дорогий Товаришу, в чужій, а не рідній земли, а ви, Товариші (ки) Тов. Дністер, прийдіть і віддайте останню прислугу свому членови. Похорон відбудеться в середу, 13. січня 1932 р., в годині 9-тій рано, з погребового заведення П. Яреми, 129 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку.

[...]сипані рижом, а до того саке, горяче, рижове вино в маленьких чарочках наче наперстки. Той обід не був такий люксусовий, як здається, бо порційки такі випадало радше подавати лялькам ніж чужинному туристові, який злогоднів на мандрівці.

На цьому місці, присвяченому Будді, було все просте, повне спокою. Це була стара Японія зі своїми традиціями і зі своєю вірою в моральні основи буддійської науки та з памятником, що походить із славної минувшини, який то памятник став предметом народньої пошани. Зовсім так, як є написано при входових невеличких воротах, які ведуть до Даібуцу:

„Чужинче, хтоб ти не був, і якої там віри, коли входиш до тієї святині, памятай, що ступаєш землею, яка є освячена богослужбою віків. Це святиння Будди і ворота Вічного, тому входи сюди з пошаною".

Напроти Даібуцу є святиня Гасе-Дера, одна з найславніших у Японії. І знову крамнички з образками і багато сходів, які здержують паломника в його мандрівці та приготовляють його душу для вступу до святині. Стоїть на малій рівнині горба, а присвячена богині милосердя, Кванон. На дверях є довга, по анґлійськи написана оповістка, в якій м. ін. є такі слова:

„Як колись зблідне спомин теперішньої доби та її минуле, Гасе-Дера все ще стоятиме в Камакурі, щоби вчити будуче покоління моральности та поширювати правду вічного й незмінного закону, якого навчання — котре для світу дав святий Сакіямуні (себто Будда), званий „Світилом Азії" — вказало шлях серед багато темних і бурливих століть до святої стежки й чистої країни та супровожало кроки змучених паломників до неба вічного спокою в Нірвані".

Святиня Гасе-Дера це прастара будівля, з високим, соломою пошиваним, дахом, порослим мохом. Стіни деревляні, спорохнявілі від старости, в кількох місцях підперті стовпами, щоби будівля не завалилася. Походить із 736 року. Японська минувшина незглибима, а будучина ще більше. Позаду святині є десять метрів висока статуя богині Кванон із лякованого та золотом прикрашеного дерева. Кілька верстов ляку охороняє японські дервляні будівлі та статуї цілими століттями. Ця богиня є прибіжищем усіх нещасних і в Японії мабуть нема села, в якім Гасе-Дера не мала би святині або бодай престола.

(З чеського переклав **М.Н.**).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СТРАШНА КАРА ДЛЯ НЕВІРНИХ ЖІНОК.

В Горішній Індії є досить місцевостей, де анґлійські закони не мають ніякого значіння. Там іще магомедани в своїх гаремах є необмеженими володарями над життям і смертю. Бідніші мають звичайно лиш одну жінку, одначе могутні хани мають багато жінок. Найменше підозріння у віроломстві вистарчає, щоби карати жінку найстрашнішими карами.

Молоду жінку роздягнуть майже зовсім і вкидають до комірки, де стоїть кілька кошів з живими кобрами (великими вужами). Тут присилують жінку покластися, відсунуть накривки кошів і замикають двері комірки. Одинокий спосіб, як жінка може вратувати собі життя, є лише такий, щоби вона не ворохнулася, а лежала наче мертва. Бо не тревае це довго, а вужі вилізуть з кошів, лазять по комірці та по тілі жінки. Колиб жінка лише трохи ворухнулася, кинулися би на неї, покусали би її й вона згинула би найстрашнішою смертю. Часто трапляється, що жінка з жаху та з обридження наслідком дотику зимного тіла вужів необережно ворухнеться, вужі кидаються на неї і покусана, наче шалена кидається по комірці та кричить, аж вкінці непритомна паде на землю або зводить з вужами завзятий бій. Довго чути її розпучливі крики, аж вкінці вже лише слабо постогнує, паде на землю і помало вмирає серед страшних мук.

Колиж видержить ті муки, коли не ворухнеться, хоч холодні вужі повзуть по ній, а приходиться так лежати і двацять хвилин, зараз у сусідній кімнаті озивається музика, відчиняються двері й вужі скоро повзуть, щоби почати свої святі танці-вихиляси. Жінку відносять у безпечне місце. Рідко лише трапляється, щоби така жінка не потерпіла якоїсь шкоди для здоровля на довший час, або щоби зовсім не збожеволіла.

Ця кара, кидати жінку на поталу кобрам, мабуть найгрізніша в усій Азії.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

В СПРАВІ ЗЛУКИ.

Відділ 361. У. Н. Союза в Ню Йорку.

Відділ 361. У. Н. Союза відбув дня 12. грудня 1931. року збори, на котрих була представлена справа злуки відділів У. Н. Союза.

По довшій дискусії ухвалено вибрати комітет, до якого увійшли 8 членів та віддідова екзекутива. Комітет відбув дня 18. грудня наради, на котрих ухвалено слідуючу резолюцію:

1. поклик від Головної Канцелярії до Членів У. Н. С. в справі злуки заслугує на те, щоби його кождий відділ У. Н. С. серіозно роздумав;

2. Відділ 361. поділяє думку злуки відділів по місцевостях, а спеціяльно в місті Ню Йорку, де це є конче потрібне;

3. Така злука відділів принесе надзвичайну користь для нашої організації і її членів;

4. Відділ 361 апелює до Головної Канцелярії, щоби Головна Канцелярія в якийсь спосіб скликала збори усіх відділів в місті Ню Йорку, на котрих то зборах буде можна обробити якусь реформу злуки;

5. У зборах вперше повинні узяти участь усі діловодчики відділові, себто предсідателі, секретарі й касієри;

6. На зборах надзвичайно потрібна присутність Головних Секретарів У. Н. С.

Не одному з членів прийдеться запитати самого себе, яку користь така злука відділів може принести. Про те відділ 361. може сказати так на основі свого досвіду:

Відділ 361. в Ню Йорку повстав зі злуки 2 відділів 5 років тому. Коли нині приглянемося його діловодству, то виходить, що відділ виплачує бенефіт своїм членам річно коло 3,000 долярів, себто по 14 долярів на тиждень. Цей відділ висилає поміч Рідному Краєви — не меньше 700 долярів річно. Відділ змігся на свою бібліотеку, де знаходиться коло 1000 книжок всілякої української літератури. Відділ нас від часу влаштовує підприємства, на яких чистого доходу зароблює 50-проценто́во, а навіть і більше. Можна навести ще більше фактів про те, що така злука значить, і чи вона потрібна і чи вона справді буде корисна для У. Н. С. та його членів. Та ми не хочемо накидати своєї думки всім відділам і тому пропонуємо скликати наради відділів в місті Ню Йорку, щоби переконатися, чи воно так, чи інакше.

В злуці сила!

За уряд відділу 361 в Ню Йорку: **Мих. Гуцалюк**, предс.; **Мих. Боднар**, секр. фін.; **Дмитро Костишин**, секр. рек.; **Андрій Свитак**, касієр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що на річних зборах, котрі відбулися в суботу, 9-го січня с. р., вибрано уряд на 1932 рік як слідує: Микола Лішинський, предс., 137 Ессекс Ст.; Григ. Когут, кас., 45 Кларк Еве.; Стефан Гладкий, фін. секр., 92 Клендении Еве.; Вол. Кушнір, рек. секр., 222 Вашінгтон Ст.; І. Гелета, С. Тинра, А. Онисик, контрольори. Рівночасно повідомляється, що місячні мітінги будуть дальше відбуватись в перший вівторок по десятім як і дотепер. Слідуючий мітінг відбудеться у вівторок, 12 січня, в годині 7-мій вечір, в Укр. Нар. Домі, 72 Моріс ул. Кождий член обовязково має явитись і заплатити свою вкладку. — В. Кушнір, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 14-го січня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься кождого члена прийти на означений час, бо є багато справ до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за минувший рік. На річних зборах ухвалено, хто ще не має доплачено до цертифіката, то мається збирати при розметі. Отже проситься членів отсю ухвалу виконати та по пару долярів сплачувати кождого місяця. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Почавши від сего місяця товариська каса не буде за нікого розмету платити. Уряд на 1932 рік є: Іван Майка, пр.; М. Гримарчук, кас.; В. Гурянський, секр.; А. Петрів, С. Івашків і С. Герега, контр. комісія; Л. Олійник, П. Петрищин і П. Мороз, надз. хорих. Уряд дому: П. Ковтун, менаджер; К. Кубарич, кас.; П. Скорохода, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василия Великого, від. 214, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 17 січня, в годині 2-гій пополудни, в гали папковій, 29 Савт Галстед ул. Буде справоздання з цілого року і вибір уряду на 193. рік. Проситься членів вирівнати залеглости, бо довгуючі будуть суспендовані. — Іван Паславський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що на річних зборах 31 грудня вибрано слідуючих урядників на 1932 рік: Іван Солтис, предс.; Павло Боднар, заст.; Микола Марків, фін. сек.; Іван Галецький, заст.; Михаїл Марків, рек. секр.; Йосиф Нижникевич, заст.; Микола Підгайний, кас.; Стефан Турчин, заст.; д-р Андрій Борак і Петро Лещух, контр. книжок; Йосиф Мулярчук і Михаїл Гаврилович, тростіси; Микола Кузуляк, контр. хорих; Григорій Йопик і А. Паславський, до прапорів. Ухвалено 50 долярів на Рідну Школу в старім краю. Збори будуть відбуватись в третю суботу в місяци. — Михаїл Марків, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 209, повідомляє своїх членів, що на річних зборах вибрано уряд на 1932 рік як слідує: М. Вадяк, предс.; С. Ярощак, заст.; С. Цар, кас.; В. Сарафинович, заст.; Я. Генда, фін. секр.; І. Лукашкевич, рек. секр.; Ю. Войнаровський і М. Мурза, контрольори; В. Голуб і Я. Бобеннак, вадз. хорих; С. Скочипець, господар галі; М. еЧрпаняк, хорунжий. Слідуючий мітінг відбудеться в неділю, 17 січня, в гали церковній, в год. 1-ій пополудни. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, щоби потому не нарікали на уряд. — М. Вадяк, предс.; С. Цар, кас.; Я. Генда, фін. секр.; І. Лукашкевич, рек. секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 15 січня, в годині 7.30 вечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Нових членів будемо приймати без вступного. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож упоминається членів тої, що місяця платити за діти, бо дїточий департамент своєї отиски в тов. касі не має, щоб фін. секр. міг покрити незаплативших вкладок. Член, котрий не заплатить за свої діти, то його діти будуть суспендовані. Уряд на 1932 рік є: Я. Олінський, предс.; Т. Кушнір, кас.; І. Наконечний, фін. секр., 13 Клифф Ст., Джерзи Сіти.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 70, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в суботу, 16 січня, в годині 6-тій вечір, в гали церковній, 127 Парк ул. — С. Марушак, предс.; Ф. Ковальчук, фін. секр.; Н. Рошка, кас.; Мих. Довгий, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в пятницю, 15-го січня, в гали У. Дому, 101 Гренд ул., в годині 7.30 вечір. Уряд на 1932 рік є слідуючий: І. Малик, предс.; А. Палащук, заст.; П. Малицький, секр.; І. Копитюх, заст.; М. Костів, кас.; І. Цюпа, заст.; І. Лукач і М. Баглай, контрольори; С. Заболоцький, тростіс; М. Шипорт і Г. Савка, опікуни хорих; М. Майбик і П. Барак, хоружі; Е. Білецький, отаман; І. Рекавицький, господар.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 12 грудня, в галі парохіяльний, вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Теодор Данилюк, предс.; Михайло Юркевич, заст.; Василь Підгайний, фін. секр.; Петро Годовка, заст.; Василь Могильський, рек. секр.; Микола Кіндзерський, заст.; Михайло Мушастий, кас.; Ілія Мадрига, заст.; Іван Малицький, Олекса Періг і Яким Ільків, контр. комісія; Петро Кішпан і Яцко Криківський, доз. хорих; Андрій Данилюк і Теодор Присташ, прапорщики; Трофим Антонюк, капітан; Іван Когут, дверник. Мітінги будуть відбуватись в третю неділю по першім. Слідуючий мітінг відбудеться в неділю, 17 січня, в гали парохіяльній, 235 ви. Проситься всіх членів явитись на сей Трета і Карбон ул., в годині 1.30 пополудні. місяця будеться приймати нових членів, явитись і вирівнати свої залеглости. Сего дження, а особливо довгуючі члени повинні мітінг, бо буде важна справа до полагодження, тому проситься членів приєднувати нових членів, і вписувати свої діти, коли ще не вписані. — Василь Підгайний, фін. секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів, що річні збори відбулися в неділю, 20 грудня. Вибрано уряд на 1932 рік: Іван Ярема, предс.; Н. Корецький, заст.; Др. Стецьків, кас.; М. Ткачишин, заст.; Ф. Кузенко, секр.; П. Лунів, заст.; М. Стахура, М. Бурий, І. Гренечко, контрольори; А. Скубяк і М. Сорока, дозі хорих; Я. Стахура, дверник; Ст. Стахура і Н. Наховський, прапорщики; О. Емиль, сотник. Збори будуть відбуватись в третю неділю по першім, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Адреса Тов. Сокіл: P. O. Box 367, Кемпбел, О. — Федор Кузенко, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, на річнім мітінгу 20 грудня вибрало слідуючий уряд на 1932 рік: Іван Чайковський, предс.; Михаїл Сосновський, заст.; Іван Крупка, фін. секр.; Василь Костишин, рек. секр.; Дмитро Білик, кас.; Йосиф Крупка, Іван Костюк і Петро Довбуш, контрольори; Адам Семчук, Михайло Тимащ і Микола Гевко, дозг. хорих. Мітінги будуть відбуватися в третю неділю по першім. Слідуючий мітінг відбудеться 17 січня, в годині 1-ій пополудни. На тім мітінгу фінансовий секретар здасть цілорічне справоздання за 1931 рік. Кождий член повинен прибути на сей мітінг. Не прибувший на мітінг член буде караний після статута. Взивається тих членів, котрі ще не вписали своїх жінок або дітей в члени, нехай се зроблять на сім мітінгу. — Ів. Крупка, секр.

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 115, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано отсей уряд на 1932 рік: Антін Бандровський, предс.; Ігнатій Скубяк, кас.; Катерина Дрозда, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 45, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 17-го січня, в годині 1-ій попол., в Юніон Гали, ч. сал. 4, 2-гий поверх, на Норт Вайомінг ул. Згідно зі статутом всі члени повинні бути на річнім мітінгу і обрадити всі справи, які прийдуть на денний порядок. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглі вкладки перед річним мітінгом, щоби фін. секр. міг здати справоздання касове без вичитування імен суспендованих членів. — Стефан Глинянський, рек. секр.

ВІЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17 січня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Обовязком є кождого члена прибути на той мітінг, бо є недокінчені справи з річного мітінгу, як статута і інші, котрі треба більшости членів полагодити. Напоминається довгуючих членів, щоби старались вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Не явившийся на тім мітінгу член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Герман, фін. секр.

Івась був нечемний, тому мати за кару замкнула його до темної комірки. За годину його мати стукає до дверей:

— А що, Івасю, чи ти вже чемний?

— Ні, мамо, я сам заклич, як буду чемний.

—o—

— Уявіть собі, що мій батько при народженні важив лише три фунти.

— Що кажете? А чи хоч виховався?

ЛИСТ З КРАЮ.

—o—

Як Ляхи переводять перепис населення.

До редакції прислав один з читачів „Свободи" листа, в якім автор торкається справи фальшування Ляхами народного перепису в Галичині, який щойно там переведено. Лист з села Вербилівці, повіт Рогатин.

„Дорогий Братчику!

„З нагоди свят Рождества Христового хочу нині до тебе пару слів написати. Повідомлю по перше, що ми, слава Богови, всі живі й здорові, чого й тобі бажаємо від чистого серця. Тут біля нас нема нічого особливо нового й цікавого. Напишу тобі лише про ту конскрипцію, яку тепер Поляки переводять у нас.

„Ти може знаєш про це з газет, але я тобі напишу, як вона переводилася в нас у селі. Студенти з польських гімназій бігали по хатах і давали нашим людям польським друком написані картки підписувати. Деякі підписували, а деякі бажали собі картки з українським друком. Та українські картки дали тільки дванацятьом. Я також домагалась українських і відмовилася підписати польську картку, то мене страхують, що я заплачу 500 злотих кари, й роблять інші погрози. Я та ще два хлопці, що не підписали польських карток, ходила до рогатинського посла Кузика. Він зробив внесення до старости з поясненням, чому ми не підписали карток. Та до цього часу відповіди нема. Отож ми не знаємо, чи доведеться нам платити кару, чи пройде так, чи може доведеться відсидіти?

„Про це я тобі пізніше напишу, а тепер кінчу й бажаю тобі сердечно та щиро Веселих Свят".

Н. Н.

Для закупна продуктів у село на радянській Україні привезли срібні гроші. Мужики окружили комісарів, баби стали хреститися.

— Чогож хреститеся, таж це большевицькі гроші?

— Гроші большевицькі, одначе срібло церковне!

—o—

Вдачне весілля.

— Нині вийшла замуж твоя старша дочка?

— Так. Усе було дуже святочно: я вів її під руку з правого боку.

— А кого ти вів з лівого?

— Лівою рукою я держав молодого.

—o—

— Ви вчилися грати на фортепяні в таких пізних літах?

— А так.

— Як довго?

— Поки сусіди не загрозили, що розіб'ють мені голову.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(36)

Тарзан, потягнув убиту зебру за кущі. Там вирізав смачний шматок її мяса й почав їсти сире. Коли уже скінчив їсти, перед ним зза близьких кущів появилися дві гієни. Вони чули іржання пораненої зебри, коли на неї напав Тарзан. Потім гієни почули запах убитої звірини. На той запах вони наблизились, але, побачивши людину біля зебри, спинились у віддалі, вискалюючи свої зуби.

—o—

Тарзан не звертав уваги на цих хижаків джунглів. Він, що вбив недавно Нуму, не знав такого звіра, якого не переміг би, а тому не думав нічого про небезпеку. Зі сторони отсих диких псів джунглів. Поповши добре, Тарзан захотів пити. Він пішов спокійно в сторону ріки, де на дорозі стояли гієни. Не звертаючи уваги на скалення їх зубів і виття, Тарзан наблизився до них. Гієни подалися вбік.

—o—

Тарзан напився води в ріці, а потім викупався, щоб прохолодити себе. Йому ця місцевість подобалася й він котів затримати тут на довше. Вибрав велике дерево, недалеко його погорілого дому. На ньому він лягав спати та проводив більшу частину дня. Тарзан тепер полював, коли хотів їсти, й пив воду, коли почував спрагу, та купався в ріці в спеку. Більше нічим він не цікавився. Лорд Грейсток умер у нім назавжди.

Одного разу пішов оглядати місцевість навколо. Коли почув спрагу, пішов знову до ріки. Тепер він ішов незнайомою йому стежкою на дні рова, що до ріки все звужувався, а береги його вищали. При виході з балки на беріг ріки він несподівано побачив перед собою чотири львиці, двох львів і кількоро молодих львят. Тарзан спинився, коли вже льви побачили його.

—o—